

7/2017

X-B-10

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

ZAHRANIČNÍ POVÍDKY

Carrie Vaughnová

Mysl je místem sama pro sebe

Seth Dickinson

Morrigan ve sluneční záři

ČESKÉ POVÍDKY

Lukáš Hrdlička

Hranice šílenství

Michal Preisler

Střed světa

Pavel Houser

Posmrtné partie Sotery

PUBLICISTIKA

Jason Sanford

Plný SFWA

zážitek na letošních Nebulách

Robert Kostěnek

Kouzlo podivna 1

Ted Kosmatka
Kamenná válka

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

S.R.O.

Levně, rychle a kvalitně bez zbytečných časových nároků Vám poradíme se zavedením a zajistíme/udržíme certifikaci nejen následujících systémů jakosti :

Řízení kvality	dle ISO 9001
Enviromentální management	dle ISO 14001
Management BOZP	dle BS OHSAS 18001
Ochrana Informací ISMS	dle ISO 27001

Při certifikaci dlouhodobě spolupracujeme s českou společností QESCERT, což je garancí nezávislosti a odborné kompetence auditorů.

*** * ***

Pro naše klienty jsme schopni zajistit i provádění nezávislé revizní a inspekční činnosti, sledování měnící se legislativy (zejména ad OHSAS 18001 a ISO 14001) a zajištění rizik hospodářských a podnikatelských rizik.

*** * ***

Předplatitelé časopisu XB - 1 mají automatickou slevu 10 % na služby QSJ s.r.o.

po celý rok 2017

WWW.QSJ.CZ

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Ted Kosmatka: Kamenná válka	3
Carrie Vaughnová: Mysl je místem sama pro sebe	12
Seth Dickinson: Morrigan ve sluneční záři	25

Domácí SF

Lukáš Hrdlička: Hranice šílenství	32
Michal Preisler: Střed světa	44
Pavel Houser: Posmrtné partie Sotery	57

Publicistika

Jason Sanford: Plný SFWA zážitek na letošních Nebulách	59
Robert Kostěnek: Kouzlo podivna 1	61

Fantastická věda

Sekvenátor DNA jako příslušenství k chytrému mobilu; Srážka s asteroidem vyvolala sopečné erupce; Hulit až na stará kolena; Svlačec by přežil meziplanetární cestu; Konečně lék na rýmu?	60
---	----

Filmfaroniáda

<i>Filmové premiéry;</i> Vetřelec: Covenant; Král Artuš: Legenda o meči; Piráti z Karibiku: Salazarova pomsta; Strážci Galaxie Vol. 2; Pád; Rozpolcený; <i>Klapka!</i>	65
--	----

Vivisektor

Čtenáři čtenářům; Daniel Tučka: Pelyněk; Silene Edgarová, Paul Beorn: 14 -14. Přátelství napříč staletími; Gini Koch: Dotek vetřelce; Larry Correia a John Ringo: Paměti lovce monster 1 – Grunge; Honza Vojtko: Morana Mařena; Patrick Ness: Něco víc; Robert J. Sawyer: Kvantová noc; V. E. Schwabová: NeObyčejní; Cam Rogers: Quantum Break - Nulový stav; Jana Rečková: Jáma a dům; Martina Vorálková: Krev Nejmocnějších; Akta X: Nikomu nevěř; Strážci galaxie 1: Kosmičtí Avengers; <i>Nové knihy</i>	71
--	----

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Časopis XB 1 s.r.o.

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

tmv a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 7. 2016

© Casopis XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Marianna Alferova

Jó, porotce, ten těžkej život má.

Vypůjčil jsem si mírně upravený titul z jedné country písničky. Různých literárních soutěží, a teď nemluvím jen o těch našich scifistických, je u nás opravdu hodně. Když to vezmu kolem a kolem, takový porotce je poměrně rizikové „povolání“. A protože porotcuji už mnoho let, něco málo o tom vím. Být porotcem v literární soutěži je čest i děsná zodpovědnost.

Každý člověk má svůj vkus, každý má jiné priority, proto je pro autory, kteří se účastní nějaké soutěže, vhodné porotce znát a svým dílem jim padnout do noty. To jsou ovšem autoři profesionálové. Na druhé straně stojí autoři, kteří jsou o své genialitě přesvědčeni a maximálně je překvapí, pokud se jejich dílo neocitne mezi oceněnými. Nedejbože, pokud ještě si porotce dovolí (a to se vesměs děje u malých soutěží či u začínajících porotců), že porotce hodnotí práci a vypíchne její chyby. Pak leckdy dochází k dehonestaci dotyčného porotce různými způsoby - od osobního dopisu, kampaně na nějaké sociální síti až po fyzické napadení. Je ještě třetí druh autorů, kteří povzbuzeni svým okolím doufají, že je pravda to, co jim kamarádi říkají. Někdy je to pravda. Kdo se chce stát porotcem, měl by sám být minimálně na úrovni dané soutěže, tedy mít načteno, znát jazyk, ve kterém jsou díla dodávána a být dostatečně erudovaný i v literatuře jako takové. To ovšem neznamená, že musí být studovaným literátem. Znam mnoho porotců, kteří jsou podobnou školou „nepolíbení“ a přesto jsou lidmi na svém místě. Porotcem se mnohdy stává úspěšný autor, kterého se tak pořadatelé chtějí „zbavit“, aby dali možnost vyhrát i někomu jinému. Problémů má porotce hodně, ať už jsou to nedostatky daných autorů, nebo, což je horší, jeho vlastní. A to nemluvím o tom, že někteří autoři dodají své dílo jako šestnáctou kopii patnácté kopie. Ovšem nejhorší je, když si to, co napsali, po sobě nepřečtou a mají tam chyb jako máku. Leckterý porotce to pak nepřekousne a zavrhne i svěže napsanou věc s dobrým námětem. Průšvih samozřejmě je, když známý autor podlehně naléhání pořadatelů soutěže z jiné oblasti literatury, než ve které jest kováň. Například, když scifista porotcuje soutěž, v níž jsou zastoupeni autoři mainstreamoví, básníci, detektivkáři...

To pak opravdu porotce těžký život má.

Vlado Ríša

p.s. každému dobrému autorovi přeji vždy dobrého porotce.

Klub Julese Vernea Praha a klub 451 stupňů Fahrenheita Košice vyhláší XXVIII. ročník

SOUTĚŽE O NEJLEPŠÍ FANTASY 2017

Vážení soutěžící, zemřel Martin Šimon Schuster, dlouholetý předseda Klubu 451 stupňů Fahrenheita Košice, spoluzakladatel této soutěže a předseda slovenské poroty. Proto jsme se rozhodli, že **tento ročník soutěže bude poslední**. Znamená to, že účastníci získají poslední možnost stát se rytíři Řádu fantasy s titulem Lady nebo Sir a získat obřadní meč.

Podmínky soutěže zůstávají stejné. Zaslané příspěvky musí splňovat podmínku, že jde o fantasy – nechceme pohádky pro děti, ani SF (jedině se silnými prvky fantasy), ani mystické horory o stěhování duší. Počet draků, čarodějů, magických mečů, bojovníků, magie ani unesených princezen není omezen. Můžete napsat temnou fantasy, kde pro samou magii není vidět ani na krok, můžete napsat humornou fantasy, můžete napsat další pokračování Conanových dobrodružství – fantazie má dveře dokořán.

Příspěvky zasílejte psané čitelně strojem nebo vytištěné z počítače ve dvou kopiích, rozsah libovolný - od jediné věty po kufr naditý rukopisy. Své práce zašlete s očíslovanými stránkami, protože při dopravě se občas stránky pomíchají a vzniká rébus. Zaslané práce nesmějí být jinde publikovány ani zaslány do jiné literární soutěže. Soutěže se nemohou zúčastnit autoři, kteří již vydali knihu nebo vlastní sbírku povídek.

Pořadatelé soutěže mají právo na jedno jejich zveřejnění v publikacích Klubu Julese Vernea Praha nebo budou otištěny v časopise Pevnost nebo XB-1. Vítěz bude vybrán z rytířů Řádu fantasy a obdrží titul Nositel meče a obřadní meč. Vyhlášení nominovaných i vítězů bude na Fénixconu v Brně 2017.

Své příspěvky posílejte nejpozději do **30. 10. 2017** na adresu Egon Čiřný, Matěchova 14, 140 00 Praha 4.

Con-ec

Již popáté si vás všechny přátelé dobrého conování dovoluujeme pozvat na velkolepý brněnský Con-ec. Tentokrát s podtitulem: Con-ec 5 žije. v termínu: **10-13. 8. 2017**. v místě: Brno, ZŠ Horníkova 1.

Kdo jste byli na minulých ročnících, již víte, co máte čekat, a pro vás ostatní - můžete se těšit na několik souběžných linií programů. (sci-fi, fantasy, military, literatura, horor, Asie, komiks, steampunk a tradiční manifest fantastiky)

Množství komorních larpů a rpg her. Najdete u nás všechno, co k dobrému conu patří, množství deskových her, Artemis, Retrohernu, která vám přinese to nejlepší z dob dávno minulých, mnoho zajímavého a originálního v programu, kde nebude chybět například oblíbený turnaj ve famfrpálu a další zábava vytvořená speciálně pro návštěvníky Con-ce.

A hlavně pak nepřetržitou uvolněnou pártu 24 hodin denně s bohatým přísnem občerstvení kdykoli po ruce. Takže buďte vítáni a neváhejte navštívit naše stránky a sami se mrknout, jaký program vás čeká.

Předprodej vstupenek s výhodnou slevou a registraci účastníků zahájíme v půlce června.

<https://www.facebook.com/events/1811985109122665>

<http://con-ec.cz/>

Basketbalový maniak

Šéfredaktor XB-1 si nedá pokoj ani v pokročilém věku a stále hraje košíkovou. Nejen to, dokonce se účastní i Mistrovství České republiky veteránů, kde je osminásobným vítězem v dané kategorii. Letos hrál za družstvo Pražští Buldoci (podporované pražskou restaurací stejného jména). Vzhledem ke dvěma porážkám, které jeho družstvo utrpělo (s reprezentací České republiky 65+ a slovinským výběrem z Lublaně) skončili hráči Buldoků na třetím místě v kategorii 65 let a výše.

p.s. všichni hráči turnaj přežili.
p.p.s. na fotografii je šéfredaktor v dresu s číslem 6

Kamenná válka

(THE STONE WAR)

Hluboko v horách spočíval v tichém pohroužení kamenný muž. Byl tam tak odjakživa.

Když ze severu přišli první lidé s klacky opálenými v ohni, viděl jejich příchod v představách. Trmáceli se v malých, hladových tlupách, vlekli sebou tykve a kamenné nástroje, k hrudím pevně tiskli své bůžky.

Bůžky dobrého lovu. Bůžky plodnosti. Bůžky aby-nebyl-hlad.

Postupovali pomalu, plížili se krajinou jako přízraky a zanechávali po sobě jen šlépěje, ale žádné potomky. Mnohdy uběhly i stovky let, než dorazila další skupina. A žádná se v horách neusadila, vždycky putovali dál. Pro lidi to bylo nehostinné místo k životu – všude jen kamenité svahy, křoví a trní, a kořisti poskrovnu.

Běžel čas a po dlouhou dobu nahoru ke kamennému muži nikdo nezavítal. Až jednoho dne klopýtal údolím osamělý tulák, a když při jednom škobrtnutí zvedl hlavu, spatřil jej.

Tulák byl hladový a nemocný. Zada mu zakrývaly prašivé kožšiny. Při pohledu na kamenného muže se zarazil, myslil, že se ke skále tiskne skutečný člověk. Chvilí mu trvalo, než k němu dorazil. Nahoře pak v údivu hleděl na ten prazvláštní zážrak – na rozeklanou šedivou postavu nahého obra se skloněnou tvář, klečícího na jednom kolenu. Vyhládlý tulák se před kamenem ve tvaru člověka posadil a uvažoval. Co to asi tak může znamenat? Na jakého boha zdejších hor to tady narazil?

Prosil kamenného boha o jídlo, ale kamenný bůh na prosby nereagoval. Příštího dne, kdy už bylo jasné, že se od kamenného boha nedočká žádné pomoci, ani jídla, ani posily při lovu, churavý muž vstal. Otrásal se vlhkým kašlem, až se mu na hrudi rýsovala žebra, a sálal horečkou. Umiňoval si, že uloví jelena, ptáky anebo cokoli, na co natrefí. Jeho pouť byla dlouhá, a na jejím konci byla smrt. Odešel a už se nevrátil.

Přešlo mnoho životních běhů a do hor, kde v tichém pohroužení spočíval kamenný muž, se nikdo neodvažoval.

Až potom jednou do jeho blízkosti zabloudila družina lovců. Měli oštěpy s kamennými hroty. Zprvu se křičili u země a s připravenými zbraněmi se k němu prodírali křovím, neboť měli za to, že určitě patří k cizímu kmeni. Tihle lovci měli trpělivost zdravých mužů. Když kamenného muže nakonec obklíčili, jeden z nich vstal, přistoupil k němu a sáhl si na něho. Potom přivolal ostatní. „Pojďte sem.“

Lovci přicházeli a všichni kámen ohmatávali, neboť takovou podivnost svět jaktěživ neviděl.

Té noci si u kamene rozdělali oheň, usedli spolu v žáru plamenů a radili se, co podniknout. Měli strach a svého napětí se zbavovali zvláštním způsobem. Tančili kolem ohně a snažili se kamenného muže přimět, ať tančí s nimi. Ale nepochodili. A pak jednomu z lovců narostl hřebínek. Udeřil do kamenného muže oštěpem.

A kamenný muž vstal.

Pozvedl hlavu a obrátil k nim svoji děsivou tvář.

Vyšklubl lovci oštěp z ruky bleskurychlým pohybem a z otočky mu jej zarazil do břicha, až muži vyhrčely vnitřnosti a potřísnily zem všude okolo. Zbylí lovci vyskočili a pustili se do boje, bodali do kamene dýkami a oštěpy a kamenný muž je pobíjel jednoho po druhém, utínal jim údy od trupů a masakroval je jejich vlastními zbraněmi.

Když byl i poslední lovec po smrti, kamenný muž krátce stanul nad mrtvolami. Kroutil hlavou na silném šedém krku ze strany na stranu a prohlížel si zkázu, kterou způsobil. Ve tváři se mu nezračilo uspokojení, ale ani nelibost. Byla to tvář bez výrazu, tvář z kamene. Kamenný muž poklekl na jedno koleno, sklonil hlavu a zaujal tutéž polohu, v níž spočíval odjakživa. Nyní však v ruce svíral dřevěný oštěp.

Minul jeden den a nadešel nový. Mrtvoly páchly a vábily mrchožrouty z okolních vrchů. Než uběhl rok, kosti lovců rozprášil vítr. Míjela léta, dřevěný oštěp uhnul a rozpadl se napadrť. Kamenná ruka, kdysi třímající dřevěnou násadu, svírala už jen vzduch.

* * *

Přešlo několik let a do hor opět našli cestu muži ze severu. Přicházeli ve vlnách, pravidelných jako roční období. Jedna skupina s sebou měla i ženy. Byly plné modřin a pořezané, uloupené u jiných kmenů.

Tihle zloději cizích žen spatřili kamennou sochu. Sahali na ni. Rozjímali nad jejím tajemstvím. Nějaký čas se u ní zdrželi, lehávali se svými ženami a potom odešli. Minul jeden životní běh, pak další, až jednoho dne se v horách ukázal chlapec, vnuk oněch severanů.

„Tak přece je to pravda,“ pronesl, dotýkaje se kamene.

Hoch strádal hladem. Všichni, jež v životě znal, byli po smrti. I jeho čekala brzká smrt.

Zůstal jeden den a šel dál.

A socha stála bez pohnutí.

Jak plynul čas, deště byly čím dál hojnější a hory se zazeleňovaly novými druhy rostlin. Trnité keře ustoupily prvním menším stromům, ty potom větším, až hory postupně pokrýl les. Když se přišť objevili lidé, přišli tentokrát z jihu. Ale nebyli to titíž lidé. Byli vyšší, tmavší a štíhlejší. Jinak se pohybovali. Když uviděli kamennou postavu, usmáli se a v úsměvu odhalili zuby. Tihle lidé u kamenného muže přezimovali a uctívali ho, neboť pro ně byl posvátný. Prosili ho o štěstí při lovu. Ale štěstí se nedostavilo. Kamenný muž tu nebyl od toho, aby nosil lidem štěstí.

Na jaře se lidé znovu vydali na cestu, pokračovali na sever a na západ, putovali za stády na obzoru. A pak celé stovky let nebylo nikoho. Přešlo dalších tisíc let. Deště ustaly a krajina se znovu změnila. Až pak jednoho dne dorazila další horda severanů a ti s sebou přivedli ještě více uloupených žen. Leželi s nimi u ohně a noc zaplnily výkřiky.

V ranním světle se jeden z mužů zblízka zadíval na kamenného muže, který od něj odvracel tvář. Zkusmo do kamene rýpl oštěpem.

Kamenný muž vstal.

Celé se to odehrálo vmžiku.

Obr srazil pokušitele k zemi a rozdrtil mu lebku. Jakmile to uviděli ostatní, sesypali se na něho a pustili se s ním do křížku. Zajatkyně se s křikem vrhaly na zem a kamenný obr se mezi nimi proplétal a nepřestal bojovat, dokud všichni muži nebyli mrtví.

Pak si prohlédl, co učinil. Všude kolem nehybně ležela roztrhaná těla. Kamenný muž poklekl a odvrátil tvář.

ZAHRAŇIČNÍ SF

Když se ženy odvážily vzhlednout, viděly, že kamenný muž zase klečí, stejně jako dřív. Na jednom kolenu, s hlavou skloněnou. Jedna z nich vstala a přistoupila k němu. Pohlédla mu do tváře. Byla to drsná, surová tvář. Tvář seveřana. Něžně jej poladila po líci, nechala mozolnatý prst, aby polaskal studený kámen.

Pak se obrátila a utekla zpátky do lesů, aby našla svůj lid.

A nějaký čas opět nebylo nikoho. Hory se ponořily do ticha a v nich v pokojném pohroužení spočíval kamenný muž.

Další lidé přišli opět z jihu, hbití a dlouhonozí. Byli to lovci, putovali v malých, hladovějících tlupách za zvěří. Občas u kamenného muže přenocovali, a kdykoli jej zasáhla něčí zbraň, provinilec na místě zemřel. A tak si z toho vzali ponaučení. Přežívali v horách stovky let a do nížin se od nich šířily pověsti o kamenném bohu, jenž dovolí, aby jej uctívali, ale nestrpí znevažování.

Časem přišel ještě jiný lid, také z jihu, a ten se usídlil v údolích pod horami. Tihle údolní lidé nebyli kočovníci jako lidé z hor. Přivedli si zvířata a přinesli rostliny, které vsadili do země. Usadili se a založili osadu. Lid v horách nad nimi postupně vymíral v důsledku nemoci, nájezdů a nedostatkem žen, jež byly předmětem obchodu i loupežných výprav –, až nakonec zanikl, ale jak už to bývá, přetrval dál v některých dětech z údolí. Chvilí se ještě vyprávěla pověst o kamenném bohu v horách, ale brzy se na ni zapomnělo, a když se o mnoho let později vyšplhal do hor synek lidu z údolí a narazil tam na kamenného muže, nic o něm nevěděl.

Podezíravě si jej prohlížel. Nic tak podivného, jako byl tenhle v prachu klečící muž, ještě nikdy neviděl. Kamenná ruka byla sevřená, jako kdyby třímala oštěp, ale svírala jen vzduch.

Mladík se vrátil do vesnice ke svému lidu a vypověděl, co v horách objevil. Dva muži se s ním vydali nazpátek, aby si ten div také prohlédli, a postupně se nahoru přišla podívat celá vesnice. Poté uspořádali velkou slavnost, neboť měli za to, že sám bůh nebes vstoupil do těch hor, aby jim požehnal. Hodovali a veselili se po tři dny a vyhlásili hory za posvátné.

Od té doby kamennému bohu při každé sklizni obětovali zvířata. Zabíjeli před ním ovce a kozy, prolévali jejich krev, ale kámen se nikdy nepohnul. A nepohnul se až do chvíle, kdy jej jednoho pozdního večera jakýsi mladík cvičně trefil šípem. Tehdy kamenný muž povstal a jednou ranou ho zabil. Příštího dne našli mladíkovu mrtvolu ležet kamennému muži u nohou a obr nyní v ruce třímala jeho luk. Ženy spustily veliký nářek. Chlapcova matka křičela a bila okolo sebe, spílala kamennému muži a pak se na něho vrhla a tloukla ho pěstmi. Kamenný muž se ani nepohnul. A nepohnul se, ani když ho udeřila kamenem. A pak ho udeřila zubatým koncem kopí a tehdy kamenný muž konečně povstal a před očima celé vesnice jí vytrhl srdce z hrudi.

Od té chvíle začal údolní lid považovat hory za prokleté.

Stařešinové prohlásili kamenného muže za démona a přikázali sochu zasypat. Vesničané kolem ní navršili kamení a do výšky muže ji zasypali hlínou. Kamenný bůh pak tiše spočíval v temnotě, a projednou byl opět zapomenut.

* * *

Rok co rok přicházela období dešťů, jedno za druhým, a déšť z kamenného muže nános hlíny zvolna odpavil. Vystřídaly se tisíce období dešťů, než na něm znovu spočinul lidský zrak. V údolích pod kopci ležely pohřbeny stovky generací mužů. A zemi nyní vládl král.

Jako první kamenného muže objevil pasáček koz. Chlapec svůj objev ukázal otci, otec strýci, strýc dalším deseti mužům

a zakrátko všichni kopali, až kamenného muže celého odkryli. Byl na něj zvláštní pohled, ale v onom kraji už to nebylo nic tak neslýchaného. Bylo známo, že lidé někdy tesají do kamene svoji podobu.

„Nějaká socha,“ usoudili. „Prastará a tajemná.“

A tak dokonalá, že to svět jaktěživ neviděl.

Jak sochu vyprošťovali, tu a tam o ni zavadili nářadím, ale kámen se ani nepohnul.

„Třeba je to nějaký dávný král,“ napadlo jednoho z mužů.

„Kdepak,“ odporoval mu jiný. „Tohle je jistě válečník.“

Po dvě léta spočíval pak kamenný muž v horách, aniž by se něco událo, jen tu a tam si jej přicházeli prohlédnout zvědavci. Až jednou zabloudil nahoru jakýsi vínem podroušený nešťastník a při pohledu na sochu si usmyslil, že kamenná hlava by byla skvělou dekorací pro šlechtický dům. Mocným úderem meče sekl kamenného muže do šíje a kamenný muž vstal a zabil ho jeho vlastním mečem.

Opilcův výkřik zaslechlo několik lidí z vesnice. Když ráno vylezli nahoru, našli muže mrtvého. Socha nyní v kamenné ruce svírala jeho meč. Nastala mela. Muži sochu rozezleně obklopili a tloukli do ní tak dlouho, dokud kamenný muž nepovstal a všechny je nepobil.

Vesničané pak nahoru přivedli svoje starší, aby prohlédli těla, a králi do vzdáleného sídelního města putoval vzkaz, že v jeho horách se děje něco divného. Král k vesničanům vyslal svého zmocněnce. Když se u nich králův muž jednoho odpoledne objevil, vesničané jej ihned zavedli ke klečící postavě. Kamenný muž stále ještě svíral v ruce meč.

„A teď mi ukažte, kam jste pohřbili ty pobité,“ přikázal králův vyslanec.

Vesničtí starší uposlechli. Vyslanec si hroby prohlédl a viděl, že je na nich čerstvě nahrnutá zem.

„Vy tedy tvrdíte, že když se na něj vrhli, kamenný muž ožil a zabil je?“

„Ano,“ přikyvovali vesničané.

„To je nesmysl,“ rozčílil se vyslanec, který nemohl vystát hlupáky a místní horaly považoval za zaostalé křupany.

Vytasil z pochvy meč a se zbraní v ruce si kamenného muže pozorně prohlížel. Obdivoval jeho široká záda a silné paže, i to, jak klečí na jednom kolenu a jakoby studem odvrací tvář. Výjimečná sochařská práce, usoudil nakonec, vypadá jako živý, nikde jediný kaz – nicméně pořad je to jen mrtvý kámen.

„Jak ho mám udeřit? Takhle?“ zeptal se a mečem praštil kamenného muže po hlavě.

Kamenný muž se před užaslým vyslancem vztyčil. V davu vykřikla nějaká žena. Obživlý obr vytrhl vyslanci z ruky meč.

„Prosím...,“ víc ze sebe vyslanec nedostal.

Kamenný muž mu usekl hlavu.

Okamžik nad mrtvým postál a prohlížel si, co učinil. Pohlédl na meč ve svojí ruce a zvolna jím máchl jakoby překvapen vyvážeností té vzácné čepele. Pak znovu klesl na jedno koleno a sklonil hlavu.

* * *

Uplynulo mnoho dní, než do vsi dorazil druhý královský vyslanec, tentokrát v doprovodu vojáků. Vojáci zatklí starší a s nimi i většinu mužů a všechny je vlekli do hor.

„Jak jste to udělali?“ křičel nový vyslanec. „Jaký je v tom trik?“

„Žádný trik v tom není.“

„Tak mi to předvedte.“

Ale vesničané se k ničemu neměli.

„Ukažte mi to, nebo přijdete o život.“

ZAHRAŇIČNÍ SF

Ale vesničané se pořád nemohli odhodlat. Klečeli v prachu, hlavy skloněné, a žadonili o milost. „Smilujte se,“ nařikali. „To všechno udělal kamenný muž.“

„Pchá!“ vyprskl vyslanec, a protože mu došla trpělivost, vytasil meč a nejstaršího z mužů probodl. Do země se vsákla krev. Vyslanec skopl botou mrtvolu nabodnutou na meči. „Já vám ukážu, dělat ze mě hlupáka!“ křičel. „Vždyť to není nic – otočil se a bříkln kamenného muže mečem do boku, „než prachobyčejný kus kamene.“

Tři vteřiny nato se hlava druhého vyslance koulela po zemi.

* * *

Ta záležitost upoutala královu pozornost.

Osobně vážil cestu do vzdálené vesnice, aby si zázračnou sochu prohlédl. *Muž z kamene*, ujišťovali ho jeho zvědové. Muž z kamene, který ožívá.

S tuctem nejlepších zbrojnošů stoupal král do hor, až stanul před majestátní sochou statného tmavě šedého obra.

„Kdo z vás má dost kuráže, aby do něj udeřil?“ vyzval král svoje zbrojnoše.

Junáci, opásaní meči a odění v brněních, před ním stáli jako zařezaní. Králův dotaz se setkal s mlčením.

„A co za týdenní žold?“

Nakonec jeden zbrojnoš předstoupil. „Já to udělám, pane.“

Byl to urostlý mládenec a v ruce svíral obrovský, těžký meč. Přistoupil k soše, bez okolků se mocně rozmáchl a uhodil.

V tu ránu byl sražen k zemi.

Odehrálo se to bleskurychle. Vystříkla krev a urostlý zbrojnoš se skácel.

Král nevěřícně sledoval, jak kamenný muž znovu pokleká. Nyní v ruce držel těžký meč.

„Znovu!“ vykřikl král. „Kdo se odváží?“

Bylo ticho. Král vytáhl z pochvy vlastní meč, s jílcem vykládaným drahými kameny. „Jestliže se hýbe, musí být živý. A je-li živý, pak je možné ho zabít. Kdo z vás se o to pokusí?“

Muži na něho mlčky hleděli.

Král obrátil meč jílcem ke zbrojnošům a nabídl jim ho. „Kdo s ním toho netvora udeří, smí si jej ponechat.“

„Pro svého krále udělám cokoli,“ předstoupil další zbrojnoš.

„Nuže, přáteli.“

Zbrojnoš popadl králův meč. Přikročil ke kamenné soše. Napřímil se v ramenou.

„Dobrá, ty neráde. Teď s tebou skončuju.“

Mocným úderem ťal kamenného muže do hlavy, až se do vzduchu rozlétly jiskry. Než se kamenný muž vztyčil, zbrojnoš stihl udeřit podruhé. Kamenný obr pozvedl vlastní meč a oba pak střídavě útočili a odráželi úderů a chvíli to vypadalo, že jsou rovnocennými soupeři. Jenže kámen se nikdy neznává.

Dav přihlížejících ječel a řval, dvanáctkrát o sebe zazvonil kov, ale potřinácté ťal kamenný muž do masa. Ozval se mlaskavý zvuk, zbrojnoš padl na kolena a kamenný obr mu usekl hlavu.

Potom se shýbl pro drahokamy zdobený meč, který zbrojnoš vypadal z ruky. Opatrně si jej pozvedl k očím a bedlivě si ho prohlížel, obraceje ho ze všech stran. S mečem v ruce pak poklekl a odvrátil od krveprolití tvář.

* * *

V příštích měsících nechal král kolem kamenného muže zbudovat arénu. Stavba trvala půl roku a hotová aréna mohla pojímat tisíce diváků. Král vyhlásil, že uspořádá velkolepý turnaj, a sezval nejlepší válečníky své země, aby přišli změřit síly s kamenným bojovníkem. Tomu, kdo by jej porazil, slíbil obrovské jmění a rozsáhlá panství.

Dal své slovo rozhlásit široko daleko po celém království. Všechn lid byl zván, aby se přišel podívat, jak bojuje kamenný muž, zázrak bohů.

Zástupy se hrnuly po tisících.

A zatímco se lidé mačkali a usazovali se na stupních hlediště, válečníci ze všech koutů Odyseje předstupovali před svého krále.

„Kdo změří síly s kamenným mužem?“ vyzval je král.

Zvedly se mnohé paže.

Jeden po druhém vcházeli udatní muži na písečné kolbiště.

Prvním z nich byl Threx, hotový obr s hlavou hladkou jako meloun. Byl mnohem zavalitější než kamenný muž. Pochodoval arénou rozkročený tak doširoka, že by pod ním mohly procházet děti. Zdálo se, že snad i váží tolik co jeho kamenný protivník. Nesl si obrovský kyj.

„Za krále!“ zaryčel Threx a praštil kamenného muže do skloněné hlavy. První úder se zvukně odrazil, až odlétly roje jisker.

Kamenný muž vstal, ale gladiátor nemeškal, a protože byl právě tak mrštný jako silný, od kamene se odrazily další dva údery, než útočník přišel o svůj kyj. Tvář kamenného muže zůstávala stále stejná, nikdy se neměnila. A stejně šedá a nehnutá byla i ve chvíli, kdy se rozmáchl Threxovým kyjem a rozrazil mu melounovitou hlavu.

Zavalitý bojovník se svalil na zem. Obecenstvo zajásalo. Kamenný muž se obrátil po zvuku, jako by ty davy lidí vzal na vědomí teprve teď. Pohlédl na kyj ve své ruce, poklekl a odvrátil tvář.

Davy křičely, žádaly si další podívanou, a královi muži jim ji dopřáli. Gladiátoři vcházeli do kolbiště jeden za druhým a každý zemřel svou vlastní zbraní. Posledních šest gladiátorů se spojilo a s hrůzou v očích zaútočili všichni najednou.

Kamenný muž je pobíjel jednoho po druhém, dokud v aréně nezůstal sám v tratolišti čerstvé krve.

Král nemohl být spokojenější. Stál ve své lóži vysoko nad kolbištěm a oběma rukama kynul davům. Na druhý den se v hledištích vzdouvaly ještě početnější zástupy diváků a král se znovu ptal: „Kdo se pro mne bude bít?“

A přihlásili se další mužové, i když jich bylo méně než předešlého dne. A všichni skončili jako jejich předchůdci.

Toho dne jich zemřelo na tucet.

Příštího dne právě tak, i toho následujícího.

Až nakonec už mocnou rukou kamenného muže zahynulo přes čtyřicet opovážlivců.

Konečně pátého dne, kdy davy už ani nemohly zhoustnout víc a mnoho tisíc diváků shlíželo ze svých stanovišť, se král opět otázel: „Kdo se pro mne bude bít tentokrát?“

Ale nikdo se nepřihlásil.

Zavládlo mlčení, které rušil jen vzdálený ptačí zpěv.

„Kdo má dost kuráže?“ zvolal král Odyseje. „Kdo se bude bít pro svého krále?“

Ticho se protahovalo.

„Nikdo? Což se mezi tolika lidmi nenajde jediný odvážlivec?“

Mezi mnoha tisíci se nikdo nepohnul.

V králi narůstal hněv. Obrátil se ke strážím a nařídil, ať mu někoho přivedou, kohokoli, kdo by se mohl utkat s kamenným mužem, a strážé uposlechly a za malou chvíli před něj jednoho takového přivedly, zbitého, zakrváceného a v roztrhaném šatu.

„Ty se pro mne nechceš bít?“ obořil se na něho král.

Muž padl na zem. „Smiluj se, pane, jak bych mohl? Nejsem bojovník.“

Král vytasil svůj meč. „Budeš se pro mne bít, anebo na místě zemřeš mým mečem.“

Muž na krále pohlédl a poznal, že vladař nemluví do větru.

„Tam dole máš aspoň nějakou šanci,“ ukázal král do kolbiště. „Tady ne.“

Muž vstal. Vzal si od stráží meč a nechal se odvést dolů. Vešel na kolbiště. Davy zajásaly.

Nešťastník zvolna kráčel po světlém písku, až stanul u kamenného muže. Zaváhal. „Kéž se nade mnou bohové slitují,“ provolal.

Zasáhl kámen silným úderem.

Kamenný muž se vztyčil. Vytrhl muži meč. Ale pak se zarazil.

Nezaútočil. Místo toho se rozhlížel po lidech v aréně, až se jeho pohled zastavil na králi – na královské tváři, již neomylně našel v moři jiných obličejů. Pomalu zvedl meč a namířil jím na krále.

A pak se k němu rázně vydal přes celou arénu.

* * *

Králi se zhoupl žaludek jako na vodě. Vnitřnosti se v něm obrátily – takový pocit ještě nikdy nezažil.

Když se kamenný muž rozběhl, král se pomočil. Jeho hedvábné punčochy ztmavly. Nohy mu vypověděly službu a král se zhroutil na sedadlo. Otočil se na své rádce, ale ti od něho valem couvali.

„Zastavte ho!“ vykřikl král.

Dole v aréně se královské strážce rozmáchly širokými meči. Kamenný muž jejich rány vykryl a rozpoutala se kratičká krvavá řež. Jakmile byly strážce po smrti, kamenný muž nelidskou rychlostí zdolal stěnu bojiště a začal stoupat vzhůru řadami sedadel. Tvrdé dřevo se pod jeho vahou bortilo. Nakonec se přitáhl a vyhoupl se do královské lóže.

Král se pokusil utéct, ale nohy ho zradily. Zhroutil se a padl na kolena.

Kamenný muž zvedl do výšky svůj meč, a aniž by počkal na panovníkova poslední slova, uťal králi hlavu tak prudce, že se po podlaže odkutálela.

Na okamžik stanul a prohlédl si, co učinil. Po dřevěných stupních pak zase sestoupil dolů, přešel vysoký okraj kolbiště a seskočil. Sotva dopadl nohama na zem, poklekl a odvrátil tvář.

* * *

Nastalo boží dopuštění.

Celé království bylo vzhůru nohama.

V sídelním městě se o smrti krále doslechl králevic. Ještě té noci otrásly hradem první neurčité zvěsti o hrozném krveprolití, a později byli důkladně vyzpovídáni královi rádci, kteří celou událost viděli na vlastní oči a mohli ji vylíčit do všech podrobností.

„Kamenný muž,“ potvrzovali. „Kámen, který ožívá.“

Po náročném týdnu, v němž dědic koruny potlačil vzpouru a bezpečně se usadil na trůnu, se už jako novopečený vladař rozhodl, že se o kamenném muži, o němž se tolik proslýchá, musí dozvědět víc. Vyslal tedy na místo jednoho ze svých nejvěrnějších rádců.

Jestliže starý král doplatil na svoji unáhlenost, nový byl vychytralejší. A co starému králi stačilo ke spokojenosti, v novém teprve probouzel ctižádost.

Jen co králův rádce dorazil do arény, začal s výsledkem stráží.

„Tak ty tvrdíš, že když do toho kamene udeřím, ránu mi oplatí?“ ujišťoval se.

„Ano,“ přisvědčil strážce.

„A udeří jenom jednou?“

„Ne. Nepřestane, dokud útočníka nezabije.“